

Terveystieteellinen ja hoitotyön tutkimus sekä laaturekisterit

Ilmo Keskimäki, Hanna Tiirinki, Jonna Salonen

13.10.2020

Terveystieteellisen tutkimuksen tilanne ja resurssit THL:n näkökulmasta

- Keskeiset muutokset tutkimusrahoituksessa
  - TULA-uudistus
    - Arviointi - Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 74/2018).
  - Suomen Akatemian toimikuntarakenneuudistus:
    - Terveyden tutkimuksen ja Biotieteiden ja ympäristön tutkimuksen toimikuntien yhdistäminen
    - Huoli kansanterveys-, kliinisen ja palvelujärjestelmään kohdistuvan tutkimuksen asemasta
- Tarve terveystieteellisen TKI-rahoituksen kokonaisvaltaiseen arvioon

Valtion rahoitus terveydenhuollon yksiköille yliopistotasoiseen tutkimukseen sekä sosiaalityön yliopistotasoiseen tutkimukseen

- Rahoituksen kohde muuttuu vuodesta 2020
- Yliopistotasoinen sosiaalityön tutkimus rahoituskohteeksi
- Sisällöllinen muutos perusteltu – yhtenäistää sote:n tutkimus- ja kehittämisrakenteita
- Momentin määrärahan säilyttäminen ennallaan johtaisi terveystutkimuksen VTR-määrärahan supistumiseen
- Terveydenhuollon yksiköissä tehtävä tutkimus tärkeää hoidon kehittämiselle ja palvelujärjestelmän uudistumiselle
- Määrärahaa tarpeen lisätä vähintään sosiaalityön tutkimukseen suunnitellulla 4 milj eurolla

Hoitotyön tutkimuksen tilanne

Hoitotieteen tutkimuksen kansallinen tilanne:

- Hoitotyössä velvoite näyttöön perustuvalle toiminnalle pohjautuu terveydenhuollon ammattihenkilöstöä sitovaan lainsäädäntöön ja eettisiin ohjeisiin.
- Yliopistoilla ja korkeakouluilla on keskeinen asema hoitotyön- ja hoitotieteellisen tutkimuksen tuottamisesta ja tietoperustan edistämisessä. (UEF, Turun -, Tampereen - ja Oulun yliopisto, sekä Åbo Akademi). Tieteenala tuottaa tutkimustietoa:
  - Väestön terveydestä ja terveysongelmista sekä niiden hallinnasta.
  - Hoitamisesta ja sen arvoperustasta, sekä alan ammatillisesta tietoperustasta.
  - Hoitotyössä käytettävistä käytännöistä, niiden toimivuudesta sekä vaikuttavuudesta.
  - Hoitotyön opetuksesta.

Nykyinen valtionavustus Hoitotyön tutkimussäätiölle (Hotus):

- THL myönsi vuonna 2019 valtionavustusta Hoitotyön tutkimussäätiölle (Hotus) **yhteensä 388 000 euroa**.
- Vuosille 2020–2021 myönnettiin lisäksi näyttöön perustuvan aineiston ruotsinnoksiin **yhteensä 100 000 euroa**.
- Vuonna 2019 avustus oli hieman suurempi, ollen 396 000 euroa.
  - Valtionavustus on kohdennettu näyttöön perustuvan toiminnan kokoamiseen, arviointiin ja tiivistämiseen.
  - Hoitosuositusten ja näyttövinkkien tavoitteena on parantaa hoidon laatua ja vaikuttavuutta, yhtenäistää tutkimusperustaisia hoitokäytänteitä sekä minimoida tutkimusnäytöllä todennetut virheelliset, kustannustehottomat ja potilaan kannalta merkityksettömät hoitokäytännöt.

Hoitotyön tutkimuksen riittävyys

- Hoitotyön tutkimuksen kansallinen perusta muodostuu yliopistojen ja tutkimuslaitosten monitieteisessä yhteistyössä tuotetusta tutkimustiedosta.
- Hoitotyön tutkimussäätiön valtionavustuksella toteuttama hoitotyön näyttöön perustuva toiminta on tärkeässä asemassa tutkimustiedon tuottajana ja kokoajana.
- Hoitotyön näyttöön perustuvaa tutkimusta on pyrittävä vahvistamaan ja sille on palvelujärjestelmän näkökulmasta suuri tarve ja odotus.
- Jatkuvuutta ja käytännön implementointia tulisi edistää kansallisesti.
- Lisäksi tulisi varmistaa, että näyttöön perustuva tutkimus linkittyy hoitotyön käytäntöön asemoituvaan johtamis- ja järjestelmätutkimukseen.
- Koronapandemia on osoittanut terveystieteellisen, mukaan lukien hoitotyön tutkimuksen tarpeellisuuden.
- Sosiaali- ja terveystieteiden tai hoitotyön tutkimuksen ei tulisi kilpailla keskenään resurssien riittävyydestä. Niiden tutkimuksellinen asema tulisi nähdä toisiaan täydentävinä esimerkiksi sosiaali- ja terveyspalveluiden integraatiotavoitteet huomioon ottaen.

Mikä on laaturekisteri?

Laaturekisteri

- Kokoelma potilaista, heidän saamastaan hoidosta ja saavutetuista hoitotuloksista kerättyjä tietoja, joiden avulla terveydenhuollon laatua voidaan järjestelmällisesti ja luotettavasti seurata, vertailla ja arvioida.

Kansalliset laaturekisterit

- Laaturekistereitä, joiden rakenne, hallinnointi ja toiminta noudattavat yhtenäisiä, kansallisesti määriteltyjä pelisääntöjä.

(THL)

Laaturekisteri on rekisteri, jonka tietoja käytetään tietyn sairauden hoidon tai tietyn hoitomenetelmän taikka sosiaalipalvelun arvioimiseen.

Rekisteriin tallennetaan sairauteen ja hoitomenetelmään tai sosiaalipalvelun toteuttamiseen liittyviä välttämättömiä henkilötietoja.

Lisäksi rekisteriin saa tallentaa tiedot hoidosta tai palvelusta vastanneesta toimintayksiköstä ja sen toteuttaneista henkilöistä hoidon tai palvelun laadun arvioimiseksi.

(THL-laki)

Laaturekisterien eteneminen

Useita laaturekistereitä
Toiminta hajanaista

THL:n laaturekisteripilottihanke

Lakisääteiset laaturekisterit

THL-lain muutos
Toisiolaki
Ilmoittamis-
menettely

Asetusluonnos

Valtava-hanke

Pilottirekisterien tutkimusluvat

2024

Yhteenveto

Kantanaan hallituksen talousarvioesitykseen THL toteaa että

- terveystieteellisen että hoitotyön tutkimuksen osalta tulee varmistaa siten, että kliinisen - ja järjestelmätutkimuksen sekä näyttöön perustuvuuden tutkimuksella on jatkuvuus.
- terveydenhuollon yksiköissä tehtävän ja sosiaalityön yliopistotasoisen tutkimuksen turvaamiseksi ko. momenttia tulisi kasvattaa vähintään sosiaalityöhön kohdennettavaksi suunnittelulla rahoituksella eli 29 miljoonaan euroon.
- käynnistyneen laaturekisteritoiminnan jatkuvuuden turvaamiseksi talousarvioesitykseen tulisi palauttaa STM:n hallinnonalan talousarvioesityksessä esittämä 1,4 miljoonan euron määräraha THL:n laatu- ja vaikuttavuustiedon koordinaatiotoimintaan.